

Barcelona, IEC
13 i 14 de febrer 2018

Com gestionar el sòl destinat a captar energia? la nova llei de Territori i la Transició Energètica

Josep Centelles i Portella
josep.centelles@gmail.com

CONTINGUT:

1.- SOBRE LA PROPIETAT PRIVADA DEL SÒL.....	2
2.- LA NOVA LLEI DE TERRITORI.....	2
3.- NECESSITATS D'OCUPACIÓ DE SÒL.....	3
4.- LLEI I CONFLICTE.	3
5.- COMENTARIS I AL·LEGACIONS A L'ESBORRANY DE LLEI DE TERRITORI. (JULIOL 2017).....	4
6.- RESUM DELS PRINCIPALS CONCEPTES DE LES AL·LEGACIONS.....	5
7.- ANNEX: AL·LEGACIONS PRESENTADES.	5

1.- Sobre la propietat privada del sòl.

En el món Occidental, quan abordem els temes lligats al dret de propietat privada som hereus d'aquella formulació romana del *ius utendi et abutendi* que en les versions més extremes atorgava de forma gairebé il·limitada el **dret a usar i a abusar del bé posseït**. Amb tot, a aquest principi sempre s'hi ha afegit "fins on ho permetin les lleis".

La qüestió que ens interessa aquí és quines són les lleis que limiten el dret d'us i d'abús de la propietat privada del sòl, la **propietat fundiària**.

En la legislació catalana els límits a la propietat privada del sòl venen marcats essencialment per les lleis 1) d'ordenació o planificació territorial, 2) les d'urbanisme i 3) les de paisatge¹. Això vol dir que en els darrers 40 anys l'ordenació del territori s'ha articulat a partir de **tres règims jurídics diferenciats** dispersos en dotzenes de lleis. Una verdadera disbauxa reguladora que entre altres coses molta gent opina que va afavorir l'especulació immobiliària i agreujar la crisi econòmica i financera iniciada al 2008 i que encara estem patint.

2.- La nova llei de Territori.

En aquest context, la proposta de **Llei de Territori**² que es va posar a exposició pública al juliol de 2017 pretén ser una reforma de gran calat que, més enllà d'unificar aquests tres règims jurídics, pretén integrar el conjunt de polítiques públiques que han de permetre establir **un model d'utilització del sòl sostenible i eficient**, bo i tenint en compte la gran diversitat territorial de Catalunya.

Si la proposta d'aquesta renovació i actualització del cos legislatiu que regula com actuar sobre el territori és una molt bona notícia, la **mala notícia**, de moment, és que tal proposta, **ignorava les necessitats de sòl inherents a la captació d'energies renovables que ens demana la Transició Energètica cap al 100% renovable**. Una ignorància greu, però que sembla que s'està corregint.

---

¹ Hi ha també altres legislacions sectorials que sovint limiten els drets de la propietat immobiliària, com ara la legislació minera, la d'aigües, la forestal, etc., però les fonamentals són les citades.

²http://territori.gencat.cat/web/.content/home/06_territori_i_urbanisme/01_ordenacio_del_territori/projectes_normatius/Avantprojecte-de-la-Llei-de-territori-WEB.pdf

3.- Necessitats d'ocupació de sòl.

Amb l'actual grau de productivitat dels captadors de fluxos naturals (solars, eòlics, hidràulics i geotèrmics) i amb el grau d'eficiència de les transformacions energètiques de la tecnologia actual, diversos estudis ens diuen que per assolir aquest objectiu fan falta a Catalunya al voltant d'unes 70.000.- Ha de sòl. Aquesta superfície es distribuiria de la següent forma:

- Unes **8.000.-Ha de captació distribuïda a Km0**, és a dir, en sòls de proximitat que ja estan ocupats per altres usos o activitats però que poden ser emprats per a captar energia dels fluxos. Es tracta de les cobertes d'edificis residencials (unifamiliars o blocs plurifamiliars) i molt especialment d'edificis i naus industrials, tant existents o futurs; d'espais marginals o sobers d'infraestructures com aeroports, ports, autopistes; superfícies de canals i pantans, etc. Aquesta captació no ocupa sòl nou, però necessita una regulació que faciliti l'obtenir llicència per a l'activitat de captar energia. Això té especial implicació en el foment de la rehabilitació.
- Unes **62.000.- Ha** (aproximadament el 2% de l'extensió de Catalunya) **de captació distribuïda a Km100**, és a dir, en sòls de nova ocupació i d'ocupació gairebé exclusiva³. L'ocupació racional d'aquests sòls és la que, al nostre entendre, hauria de merèixer més l'atenció de la nova llei i que de la lectura de l'avantprojecte ens sembla que no estan prou ben tractats.

Per tant, aquesta futura ocupació té dues característiques:

- Serà una **ocupació important** (prop d'un 2% del territori de Catalunya).
- Serà un tipus d'**ocupació nova i diferent**, desconeguda fins ara.

En conseqüència, serà una ocupació que pot esdevenir bastant conflictiva.

4.- Llei i conflicte.

Perquè volem o necessitem les lleis? Sembla una pregunta banal però a voltes cal fer-la. Les lleis (i les institucions que les apliquen i les sustenten) poden ser contemplades essencialment com els instruments o les eines d'evitació i resolució de conflictes. Ras i curt, **les lleis són el mecanisme social i polític d'evitar i resoldre conflictes**. Per tant, la nova llei de Territori, a més d'evitar i resoldre els conflictes que bé o malament resolía fins ara, d'ara en endavant haurà d'evitar també el conflicte d'una ocupació inadequada de sòl per a captar energies renovables (eòliques i fotovoltaïques) i en cas de que el conflicte emergeixi, haurà de disposar de mecanismes de resolució del conflicte ràpids i eficients.

---

³ Hi haurien escasses compatibilitats d'ús, com pastura de ramats d'ovins i determinats conreus de baixa productivitat.

Els qui varen preparar el projecte de llei i els centenars d'especialistes (urbanistes, territorialistes, medi ambientalistes, juristes, economistes, tec.) que col·laboraren en llargs i interessants debats, no varen tenir en compte aquest nou repte que ens planteja la Transició Energètica cap al 100% renovable. No varen parlar de la nova i gran necessitat d'ocupació de sòl.

Val a dir, que els responsables de la Direcció General d'Ordenació del Territori i Urbanisme encarregats de fer avançar el projecte de llei tingueren una **reacció molt receptiva i positiva** davant de l'al·legació feta per diversos grups a aquesta proposta de Llei de Territori. Creiem que el problema de la captació d'energies renovables serà degudament incorporat en el procés de debat la llei. No es tracta d'esperances infundades, car sabem que quelcom similar va esdevenir amb la Llei de Canvi Climàtic que fou aprovada recentment pel Parlament de Catalunya i que sofrí un gran i positiu canvi al llarg del procés de debat parlamentari i que finalment donà un resultat final de molta qualitat.

5.- Comentaris i al·legacions a l'esborrany de llei de Territori. (juliol 2017).

S'adjunta com annex una al·legació llargament argumentada i bastant detallada de com millorar la proposta de Llei de Territori. Però el què en aquest congrés ens interessa destacar és **l'anàlisi de la participació en la formulació de llei del territori**.

Analitzant les gairebé 600 pàgines de les memòries dels extensius i amplis debats del llarg i complert **procés participatiu** (més de 30 actes públics de debat, entre novembre de 2012 i maig del 2015) s'ha pogut constatar que **la captació extensiva d'energies renovables va ser la gran absent**.

Malgrat no la justifiquin, hi ha raons que expliquen aquesta absència. La principal raó rau en que **en termes d'energia estem davant d'un gran canvi de paradigma** (que implica canvi de **marc mental**) que encara està molt poc incorporat en les preocupacions de la nostra societat civil. Fins i tot entre aquella que té una visió més progressista i avançada. Però la realitat és canviant i a ben segur si aquests debats tinguessin lloc ara (després del CUP 21 de París i de la proposta de Pacte Nacional per a la Transició Energètica que desmitifica l'assoliment del 100% renovable per al 2050) les referències a la **captació extensiva d'energia** hi serien contemplades d'una manera més directa i contundent.

En tots aquest textos analitzats apareix aproximadament una trentena de vegades apareix la paraula **energia** (o derivats), però gairebé cap fent referència a l'ús de captació extensiva de fluxos energètics (els de més impacte els fotovoltaics, però també els eòlics). La gran majoria de les vegades on apareix el terme energia i derivats ho fa en termes **genèrics** relacionats amb:

- Biomassa (12 vegades)
- Rehabilitació d'edificis
- Eficiència energètica (o estalvi)
- Autogeneració (o autoproducció)
- Sostenibilitat

Veure més detalls d'aquesta anàlisi al final de l'annex.

6.- Resum dels principals CONCEPTES de les al·legacions.

Conceptualment, les principals propostes de modificació són en el següent sentit:

1. Emprar com a terme genèric "**Captació d'Energia Renovable**", és a dir que resti ben definit el concepte d'**us del sòl i/o instal·lacions per a captar energia renovable**.
2. Que la Captació d'Energia Renovable pugui ser qualificada de "Sistema d'Equipaments Comunitaris" amb totes les avantatges que aquesta qualificació li donin les lleis i figures de planejament.
3. Que quan es tracti d'"**Actuacions Específiques**" en medi rural o en sòl rústic la Captació d'Energia Renovable sigui exempta de qualsevol "**Prestació Patrimonial**".
4. Que es faciliti al màxim la possibilitat d'impulsar "**Estratègies Territorials d'Energia**" (i que la llei ja contempli aquesta denominació) directament orientades a la Captació d'Energia Renovable.

7.- ANNEX: Al·legacions presentades.

Consideracions sobre la proposta de Llei de Territori i la Transició Energètica

Autor:
Josep Centelles i Portella
josep.centelles@gmail.com
Juliol de 2017

CONTINGUT:

1.- ENTORN 2017 EN EL QUE S'ELABORA LA FUTURA LLEI DE TERRITORI ().	6
2.- NECESSITATS D'OCUPACIÓ DE SÒL PER A ASSOLIR AQUEST OBJECTIU.	6
3.- ANÀLISI DE LA PARTICIPACIÓ EN LA FORMULACIÓ DE LLEI DEL TERRITORI.	7
4.- LES FUNCIONS D'UNA LLEI.	8
5.- PROPOSTES CONCRETES DE MODIFICACIÓ.	9
ANNEX - ANÀLISI DE LA PARTICIPACIÓ.	16

0=====0

1.- Entorn 2017 en el que s'elabora la futura llei de Territori (4).

Al gener de 2017 el Govern de Catalunya aprovà i envià al Parlament el Pacte Nacional per a la Transició Energètica que explícitament contempla assolir al 2050 un model energètic basat en el 100% fonts renovables.

2.- Necessitats d'ocupació de sòl per a assolir aquest objectiu.

Amb l'actual grau de productivitat dels captadors de fluxos naturals (solars, eòlics, hidràulics i geotèrmics) i amb el grau d'eficiència de les transformacions energètiques de la tecnologia actual, diversos estudis ens diuen que per assolir aquest objectiu fan falta a Catalunya al voltant d'unes 70.000.- Ha de sòl. Aquesta superfície es distribuiria de la següent forma:

- Unes **8.000.-Ha de captació distribuïda a Km0**, és a dir, en sòls de proximitat que ja estan ocupats per altres usos o activitats però que poden ser emprats per a captar energia dels fluxos. Es tracta de les cobertes d'edificis residencials (unifamiliars o blocs plurifamiliars) i molt especialment d'edificis i naus industrials, tant existents o futurs; d'espais marginals o sobrers d'infraestructures com aeroports, ports, autopistes; superfícies de canals i pantans, etc. Aquesta captació no ocupa sòl nou, però necessita una regulació que faciliti l'obtenir llicència per a l'activitat de captar energia. Això té especial implicació en el foment de la rehabilitació.
- Unes **62.000.- Ha** (aproximadament el **2%** de l'extensió de Catalunya) **de captació distribuïda a Km100**, és a dir, en sòls de nova ocupació i d'ocupació gairebé exclusiva⁵. L'ocupació racional d'aquests sòls és la que, al nostre entendre, hauria de merèixer més l'atenció de la nova llei i que de la lectura de l'avantprojecte ens sembla que no estan prou ben tractats.

3.- Anàlisi de la participació en la formulació de llei del territori.

Hem analitzat les gairebé 600 pàgines de les memòries dels extensius i amplis debats del llarg i complert **procés participatiu** (més de 30 actes públics de debat, entre novembre de 2012 i maig del 2015) i hem pogut constatar que **la captació extensiva d'energies renovables ha sigut una gran absent.**

Malgrat no la justifiquin, hi ha raons que expliquen aquesta absència. La principal raó rau en que **en termes d'energia estem davant d'un gran canvi de paradigma** (que implica

---

⁴ El títol "Llei de Territori" no ens sembla massa adient. Si entenem "territori" el conjunt de sòl i acció antròpica combinats, una llei "de territori" hauria de regular les relacions i activitats amb cadascun dels recursos (aigua, boscos, mineria, agricultura, parcs naturals, urbanisme, fluxos energètics, etc.). Seria una llei tan general i genèrica que possiblement no té sentit. Com diu la pròpia Conselleria, es tracta d'una "revisió dels objectius, els instruments i els procediments vigents a hores d'ara per a l'ordenació del territori i l'urbanisme". En aquest sentit suggerim com a títol: "**Llei d'Ordenació del Territori**".

⁵ Hi haurien escasses compatibilitats d'ús, com pastura de ramats d'ovins i determinats conreus de baixa productivitat.

canvi de **marc mental**) que encara està molt poc incorporat en les preocupacions de la nostra societat civil. Fins i tot entre aquella que té una visió més progressista i avançada. Però la realitat és canviant i a ben segur si aquests debats tinguessin lloc ara (després del CUP 21 de París i de la proposta de Pacte Nacional per a la Transició Energètica que desmitifica l'assoliment del 100% renovable per al 2050) les referències a la **captació extensiva d'energia** hi serien contemplades d'una manera més directa i contundent.

En tots aquest textos analitzats apareix aproximadament una trentena de vegades apareix la paraula **energia** (o derivats), però gairebé cap fent referència a l'ús de captació extensiva de fluxos energètics (els de més impacte els fotovoltaics, però també els eòlics). La gran majoria de les vegades on apareix el terme energia i derivats ho fa en termes **genèrics** relacionats amb:

- Biomassa (12 vegades)
- Rehabilitació d'edificis
- Eficiència energètica (o estalvi)
- Autogeneració (o autoproducció)
- Sostenibilitat

Veure més detalls a l'**Anàlisi de participació**.

4.- Les funcions d'una llei.

Al nostre entendre, **una primera virtut d'una llei és evitar conflictes, la segona és donar instruments de resolució de conflictes quan aquests emergeixen.**

Cal començar a ser conscients que passarem d'importar el 95% de l'energia primària en forma fòssil que gairebé no ocupa territori (el seu territori de suport es troba a milers de kilòmetres als pous de gas i de petroli, a les mines d'urani i als milers de kilòmetres de gasoductes i oleoductes) a haver de decidir sobre un territori de suport a casa nostra, és a dir, **quins sòls ocupem per a captar fluxos energètics.**

És més, haurem d'augmentar molt la nostra eficiència energètica⁶ (que pot millorar molt en base a un millor urbanisme i la rehabilitació d'edificis) per tal de tenir menys necessitat d'ocupar sòls. Emergirà plenament la següent relació: **a major eficiència energètica ⇔ menor ocupació de sòl.**

En un moment no gaire llunyà la planificació energètica no solament es mesurarà en diners necessaris per a la inversió en captadors, sinó també en hectàrees de sòl ocupat. Catalunya és un país "arrugat" i no tenim extensos deserts assolellats. El cost d'oportunitat en forma de sòls ocupats o no per a captar energia, amb tota seguretat, generarà forts conflictes. Només cal recordar que si no hi hagués la subvenció europea de la PAC als conreus de secà, ja avui en dia sortiria molt més a compte "conrear electrons" que no pas ordi o blat.

Al nostre entendre la llei de Territori ha de preveure aquest conflicte conjugant els dos objectius simultanis:

- a) Prevenir el conflicte entre la preservació de sòls valuosos per altres conceptes, i l'ocupació de sòl per activitats de captació d'energies renovables. De fet, es tracta d'una "**nova**" activitat o d'un **nou ús** amb característiques prou específiques.

---

⁶ Fer el mateix amb menys despesa energètica.

b) Fornir eines **àgils** de solució de conflictes quan aquests emergeixin.

Només si s'assoleixen aquest dos reptes serà un bona llei.

Ocupar aproximadament el 2% de l'extensió de Catalunya (unes 62.000.-Ha) per a la captació distribuïda a Km100 no serà fàcil, però és possible. Segons les dades d'ocupació del sòl del Mapa de Cobertes (MCSC-3) a Catalunya en 12 anys (1993-2005) es varen abandonar 134.000.- Ha de conreus, de les quals 32.000 foren urbanitzades. Les 102.000 restants deuen estar disponibles i accessibles.

Veure [CREAF 3a edició del Mapa de Cobertes \(MCSC-3\)](#).

5.- Propostes concretes de modificació.

Entenem que la terminologia essencial per abordar el problema al que ens enfrontem passa per les següents paraules clau que suggerim s'incorporin a la llei:

infraestructures i/o usos i/o activitats de captar energies renovables ...

... dels fluxos atmosfèrics i litosfèrics (solar, eòlica, hidràulica i geotèrmica).

Els textos en color lila corresponen a còpia literal del projecte de llei.

Els textos en color lila i remarcats en groc corresponen a les esmenes proposades.

Els textos en negre normal corresponen a la nostra argumentació.

Al **preàmbul**, que dona l'esperit de la llei, es diu clarament (Pàg. 13): *s'omet qualsevol referència als centres productors d'energia com a sistema urbanístic, sense perjudici que les xarxes d'ús públic que la subministren si que ho siguin*. Més enllà del poc encert en emprar el terme "centre" com a espai de "producció d'energia"⁷, o bé no comprenem aquesta afirmació o no hi estem gens d'acord. Ho veurem més endavant.

PROPOSTES DE MODIFICACIÓ:

Article 29

Directrius generals per a la planificació.

g) Facilitar la implantació d'infraestructures relatives a **la captació d' energies renovables autòctones ...** (en realitat, el terme "autòctones" ens hi sobra, no el veiem necessari).

Article 30

Directrius generals per a la planificació en matèria de paisatge

a) Afavorir l'evolució harmònica del paisatge d'acord amb els conceptes d'utilització racional del territori, de desenvolupament urbanístic sostenible i de funcionalitat dels ecosistemes **incorporant eficaçment la necessitat de captació d'energies renovables.**

Article 31

Directrius per a la planificació dels espais oberts

Incorporar un apartat més després del b) (Preservar i promoure els terrenys més fèrtils per a la producció d'aliments)

b-bis) Afavorir la implantació d'activitats de captació d'energies renovables fomentant la seva compatibilitat amb els valors naturals, rurals i paisatgístics.

Article 32

Directrius per a la planificació dels assentaments urbans

---

⁷ Es fa evident que usant el terme "centre" el legislador no pensa en "camps fotovoltaics" ni en "parcs eòlics" amb ocupacions extensives de sòl. Sinó que està en el "marc mental" de l'energia procedent de combustibles fòssils: "central tèrmica", "central nuclear", etc.

Trobem correcte l'apartat: 1.- h) Impulsar les polítiques actives que fomentin la rehabilitació energètica del parc d'habitatges existents així com ...

2. Pel que fa a les noves extensions urbanes, trobem adient:

f) Potenciar l'autosuficiència energètica.

g) Fomentar l'ús d'energia provinent de fonts renovables en el sector de l'edificació.

Caldria afegir-hi:

g-bis) Exigir una avaluació del consum energètic previst i de com es minimitza l'impacte de la seva captació.

Article 35

Espais oberts

2. Els espais oberts resten exclusos dels processos d'urbanització per a estendre els assentaments urbans existents o per a crear-ne de nous.

3. Els espais oberts es divideixen en les categories següents:

a) D'interès territorial.

b) D'interès local.

c) Comuns.

Afegir-hi:

Els usos destinats a la captació d'energies renovables seran compatibles amb qualsevol de les anteriors categories sempre que quedi garantida la seva compatibilitat amb els valors naturals, rurals i paisatgístics.

Article 39

Sistemes urbanístics

1. Són sistemes urbanístics les infraestructures destinades a l'ús públic que, amb independència de la classe de sòl en què estiguin incloses, organitzen els assentaments urbans en matèria de comunicacions, d'espais lliures, de captació d'energia renovable i d'equipament comunitari. Per l'àmbit d'interès respectiu, els sistemes es diferencien entre territorials i locals, i aquests darrers entre plurimunicipals, municipals i de barri segons el nivell del servei que prestin.

COMENTARI: malgrat d'acord amb la "Ley del Sector Eléctrico" (Ley 54/1997, de 27 de Nov.) la generació d'electricitat (captadors d'energia renovable) no és un "servei públic" (com ho és l'aigua) sinó només una "*actividad de interés económico*" o un "*servicio esencia regulado*", en la mesura que captar energia renovable ocupa molt terreny, opinem i tenim arguments per defensar que parc fotovoltaics i eòlics seran imprescindibles i s'hauran de considerar "sistema urbanístic". Quina urbs tindrem si no hi ha qui li subministri energia?

4. El sistema **d'equipament comunitari** comprèn:

b) Els habitatges dotacionals públics destinats a satisfer ....

b-bis) Els espais destinats a captar energies renovables.

c) Les xarxes de:

1r. Subministrament d'aigua, d'energia elèctrica i de gas. ....

COMENTARI: de què ens servirà una xarxa d'energia elèctrica si no generem (no tenim) electricitat captant energies renovables dels fluxos biosfèrics? Cal tenir prevista la possibilitat de que sigui necessari actuar per expropiació tal i com preveu l'Art 41, punt 1 referint-se a "reserves per a sistemes" quan diu: ...l'Administració actuant ha obtingut o ha d'obtenir mitjançant la cessió obligatòria o l'expropiació urbanístiques, ... I això té plena

concordança amb el que diu el punt 4 del mateix article quan parla d'infraestructures d'**equipament comunitari**.

EN RESUM, creiem que els espais de captació d'energies renovables han de poder ser considerats infraestructures d'equipament comunitari pels plans territorials i urbanístics. I podran operar sota propietat privada, però també han de poder ser expropiables per a garantir no solament el transport i la transformació de l'energia, sinó també la captació de fluxos biosfèrics.

Article 43

Reserves provisionals per a sistemes de comunicacions en espais oberts

1. El planejament d'ordenació del territori pot establir en els espais oberts reserves provisionals de sòl per **a la captació d'energies renovables**, així com facilitar l'ordenació detallada i la implantació futura de sistemes de comunicacions o de les seves ampliacions.

Article 46

Drets de les persones propietàries

1. D'acord amb les lleis i el planejament d'ordenació del territori, les persones propietàries de terrenys en els espais oberts tenen les facultats d'ús, de gaudi, d'explotació i de disposició dels terrenys de conformitat amb la seva naturalesa rústica i, excepcionalment, poden destinar-los a **actuacions específiques** que siguin d'interès públic o social, que contribueixin a l'ordenació i el desenvolupament rurals, **que serveixin per a captar energies renovables** o que hagin d'emplaçar-se en el medi rural.

Article 49

Activitats rústiques

Són activitats rústiques les tasques agrícoles, ramaderes, forestals o qualsevol altra vinculada a la utilització racional dels **recursos naturals** **incloent-hi la captació d'energia renovable** (entenem que el sol i el vent són un **recurs natural**, oi? Creiem important i necessari que la llei faci menció **explícita** de la captació d'energia en aquest article per tal de que aquest ús o activitat estigui en el marc mental del futur planejador).

Subsecció segona

Actuacions específiques

Article 57

Altres actuacions específiques

1. En els espais oberts es poden dur a terme altres actuacions específiques relatives a:

j) Els ~~centres~~ de producció d'energia. Proposem com a text alternatiu:

j) Les activitat o usos de captació extensiva d'energia renovable.

Insistim en el poc encert en emprar el terme "centre" que fa palès que el legislador no pensa en "camps fotovoltaics" ni en "parcs eòlics" amb ocupacions extensives de sòl. Aquesta expressió s'enquadra totalment en el "**marc mental**" de quan la major part de l'energia inevitablement era procedent de combustibles fòssils: "central tèrmica", "central nuclear", etc. Els canvis estan sent molt ràpids i aquesta llei té vocació de durar 30 anys!

Article 58

Prestació patrimonial.

No entrem a discutir la necessitat genèrica de carregar les "actuacions específiques" de captació d'energies renovables amb una prestació patrimonial. No tenim opinió sobre el tema. El que és evident és que si es tracta d'inversions per a captar energia renovable no pot ser el 5% del "cost d'execució de les obres necessàries per a dur a terme l'actuació" com

diu l'apartat 3 d'aquest article. Caldrà distingir entre els diferents tipus de captadors (eòlics, solars tèrmics, fotovoltaics, etc.). Si per una banda cal incentivar la implantació de captadors d'energies renovables, no té cap sentit que per imperatiu legal se'ls imposi una sobrecàrrega a la inversió del 5%. Cal per tant contemplar l'excepció per a les activitats de captació d'energies renovables. Text proposat per al darrer paràgraf de l'apartat 3 :

L'import de la prestació patrimonial a satisfer és el cinc per cent de la base, llevat de les inversions de captació d'energies renovables que gaudiran d'un règim especial determinat pel planejament.

Subsecció primera

Aprofitament urbanístic

Article 59

Quan parla del subsòl l'apartat 2 diu:

2. L'assignació d'aprofitament al subsòl ha de ser explícita i resta condicionada, si s'escau, per la necessitat de prestar serveis urbanístics sota la rasant del sòl. La captació d'energia geotèrmica no generarà càrregues i serà incentivada.

Article 62

Dret i deure d'edificar

1. Les persones propietàries de terrenys destinats a l'ús privat en els assentaments urbans tenen dret a edificar-los i a captar en ells energies renovables de conformitat amb les determinacions del planejament d'ordenació del territori...

Subsecció segona

Actuacions de rehabilitació edificatòria en el medi urbà

Article 64

Definició

1. Són actuacions de rehabilitació edificatòria en el medi urbà les que tenen per objecte executar obres d'intervenció sobre edificis construïts en un assentament urbà reglat per a conservar-los en les condicions exigides per les lleis perquè serveixin de suport a l'ús corresponent, per a obtenir millores d'interès general per motius de millorar l'eficiència energètica de l'edifici i/o captar energia renovable, turístics o culturals o per a millorar la qualitat i la sostenibilitat del medi urbà, sempre ...

Article 72

Reserves de sòl destinat a **sistemes urbanístics**

2. Les reserves destinades als sistemes d'espais lliures o d'equipament comunitari de titularitat pública situades en un àmbit discontinu o que hi siguin adscrites han de ser accessibles a una distància no superior a cinc-cents metres des de l'àmbit on se situï l'aprofitament urbanístic, llevat de quan es tracti de sistemes de captació d'energia renovable que podrà ser superior.

Article 92

Àmbit territorial i material de les **estratègies territorials**

3. Es poden aprovar estratègies territorials per a ordenar, entre altres:

g) Els centres de producció sòls de captació d'energies renovables.

Ídem en el poc encert en emprar el terme "centre".

Donem per suposat que es definirà una estratègia territorial d'energia general per Catalunya o varies per a les diferents vegueries o unitats de paisatge dels diferents territoris.

Article 96

Determinacions dels plans d'estructura urbana

1. Són determinacions bàsiques dels plans d'estructura urbana les relatives a:

c) La qualificació urbanística dels terrenys que formin part dels espais oberts **i específicament dels terrenys amb potencial per a captar energies renovables**. (cal que els futurs planejadors siguin conscients que caldrà captar energia ocupant sòl)

Article 97

Assentaments urbans de nova extensió

2. Amb relació als assentaments urbans de nova extensió, els plans d'estructura urbana han de contenir les determinacions bàsiques següents:

d) El desenvolupament dels sistemes urbanístics territorials i dels municipals o plurimunicipals, **especialment els destinats a captar energies renovables**.

Malgrat potser no caldria fer aquesta especificació, creiem que és convenient de cara a millorar el marc mental de les nostres autoritats territorials i urbanístiques.

Article 99

Normes de planejament urbanístic

2. Les normes de planejament urbanístic poden abastar diversos municipis i han de contenir les determinacions següents:

b) Les determinacions bàsiques dels plans d'estructura urbana **i específicament la qualificació urbanística dels terrenys amb potencial per a captar energies renovables**.

Article 102

2. En els espais oberts, els plans urbanístics d'actuació local poden tenir per objecte la identificació i regulació de les edificacions rurals de recuperació incentivada i l'ordenació detallada dels veïnats rurals tradicionals delimitats per les estratègies territorials, **així com la identificació i regulació dels sòls aptes per a captar energies renovables**.

Article 105

Memòria general i social

2. La memòria social és el document dels plans que, en relació amb el sòl destinat efectivament als usos corresponents, avalua les necessitats de la població en matèria d'accés a un habitatge digne i adequat, al desenvolupament d'una activitat productiva remunerada o als serveis públics que precisa, i justifica el compliment de les condicions d'accessibilitat de les persones als espais urbans públics. **De forma específica, la memòria social estimarà la demanda energètica i els mecanismes de satisfer-la, que en la mesura del possible hauran de ser de fonts d'energia renovable**. La memòria social legitima les actuacions que regula el pla ...

Article 119

Iniciativa pública i privada

c) Per part de l'entitat privada que esdevingui titular de la infraestructura, els plans urbanístics autònoms d'infraestructures locals, **específicament els plans de captació i emmagatzematge d'energies renovables**.

Una empresa (local o no local, cooperativa o no) pot tenir interès en desenvolupar un pla d'infraestructures de gestió energètica, per exemple fer una combinació de recursos de biomassa forestal, més biogàs de residus, més termo-solar, més magatzem d'energia. Pensem per exemple en la planta híbrida de Les Borges Blanques (termosolar i biomassa).

Una empresa privada pot liderar aquesta iniciativa i al nostre entendre caldrà incentivar aquest tipus d'operacions.

Article 146

Administració actuant

Tenen la condició d'Administració actuant en l'execució aïllada dels sistemes urbanístics les administracions públiques que esdevinguin titulars de les infraestructures. En cas que la titular d'aquestes infraestructures hagi de ser una entitat privada com a prestatària del servei públic o d'una activitat "activitat d'interès econòmic" com la captació d'energia renovable per a generar electricitat, a què fa referència el sistema urbanístic, aquesta entitat té la condició d'Administració actuant als efectes del que estableix aquest capítol.

Lo d'esdevenir Administració actuant (un ajuntament, una mancomunitat o una empresa privada o cooperativa) no es pot limitar estrictament a serveis públics, car la generació d'electricitat en la legislació espanyola no té aquesta qualificació. Cal tenir present que a Europa hi ha empreses locals (a voltes cooperatives) que són propietàries de la xarxa de distribució elèctrica i de la seva generació. Les propostes de Directives europees sobre el tema (l'anomenat Winter Packadge) obren i faciliten aquesta possibilitat.

Article 201

Objecte de la política pública de sòl

1. L'objecte de la política pública de sòl de les administracions competents és intervenir en el mercat del sòl per a prevenir la retenció de sòl i facilitar l'accés de la població a un habitatge digne i adequat, al desenvolupament d'una activitat productiva remunerada, a la captació d'energies renovables, i als serveis públics que precisa.

Cal preveure que l'Administració Pública pugui generar bancs de sòl rústic adients per a la captació d'energies renovables.

Article 205

Finalitats

1. Les finalitats del patrimoni públic de sòl i d'habitatge són:

e) Construir equipaments comunitaris i infraestructures de captació d'energia renovable de titularitat pública.

Article 212

Dret de superfície

1. Les administracions competents poden constituir el dret real de superfície sobre els terrenys del patrimoni públic de sòl i d'habitatge per a transmetre el dret de propietat temporal i separat de les plantacions o construccions existents o futures.

Aquest punt no necessita canvis, però és bo recordar que en base a ell un sòl de propietat pública es pot lliurar en **concessió** a una empresa privada que construirà i gestionarà per un període determinat de temps un sistema de captació i/o magatzem d'energia d'origen renovable. Caldria confirmar que aquest article i següents permetrien i faciliten aquest tipus d'actuacions.

Article 221

Actes subjectes a llicència urbanística

1. Estan subjectes a la llicència urbanística prèvia, amb les excepcions que estableix l'article 223, els actes següents:

n) La instal·lació d'infraestructures de serveis de captació i subministrament d'energia, d'aigua, de sanejament, de telefonia o altres serveis similars ...

Article 228

Informe d'idoneïtat previ a la presentació d'un projecte

1. Amb relació a les actuacions específiques a què fa referència l'article 57, la persona interessada ha de consultar l'òrgan territorial competent sobre la idoneïtat dels terrenys per a implantar l'activitat de què es tracti abans de presentar el projecte d'actuació específica per a la seva aprovació.

No acabem d'entendre quin seria en cada cas "l'òrgan territorial competent". En qualsevol cas, caldria que fos molt clar quin és. Entenem que per fer, per exemple, un camp fotovoltaic en sòl rústic cal tramitar-lo com a "actuació específica", sent així caldria garantir que aquesta consulta fos molt àgil i que reglamentàriament s'arbitrés un procediment ràpid per a fer-la i resoldre-la.

3. L'informe d'idoneïtat previ a què fa referència l'apartat 1 no és exigible quan la idoneïtat dels terrenys estigui determinada específicament pel planejament d'ordenació del territori.

Entenem que si, per exemple, hi ha una "estratègia territorial" o un pla que ja qualifica uns sòls de "potencialment aptes per a captar energia renovable" no fa falta demanar prèviament la idoneïtat. És així?

Finalment, des d'una perspectiva general creiem que és important que la pràctica i la legislació territorial, paisatgística i urbanística facilitin al màxim:

- La captació d'energia a **Km0** (cobertes, espais residuals, etc.).
- La rehabilitació energètica d'edificis i instal·lacions.
- La protecció de sòls de valor agrícola, edafològic, cultural, paisatgístic, etc.
- Estimulin captar energies renovables en sòls rústics de poc valor alternatiu (captació a **Km100**).
- Faciliti la captació d'energies renovables en **l'abundant excés** de sòls actualment qualificats d'industrials i encara no urbanitzats.

ANNEX - Anàlisi de la participació.

En tots aquest textos analitzats apareix aproximadament una trentena de vegades la paraula **energia** (o derivats), però gairebé cap fent referència a l'ús de captació extensiva de fluxos energètics (els de més impacte els fotovoltaics, però també els eòlics). La gran majoria de les vegades on apareix el terme energia i derivats ho fa en termes **genèrics** relacionats amb:

- Biomassa (12 vegades)
- Rehabilitació d'edificis
- Eficiència energètica (o estalvi)
- Autogeneració (o autoproducció)
- Sostenibilitat

D'aquestes mencions en destaquem unes 10 un xic més explícites:

Pàg. 71

Cal incorporar una memòria energètica, on s'estableixen els costos del consum d'energia, les fonts d'energia disponibles, les potències que poden proveir les companyies, les possibilitats per establir energies renovables, etc., amb una intenció d'avaluar els costos energètics de l'urbanisme. I de tendir a la eficiència energètica i a l'autoproducció d'energia.

Pàg. 200

Els espais oberts, en el planejament, han tingut un paper massa residual i expectant. El que ara tocaria, sens dubte, és dissenyar en positiu una infraestructura verda, prestadora de **serveis ecosistèmics**, i una infraestructura productiva en termes de sobirania alimentària i energètica o de recurs turístic, entre d'altres.

Pàg. 218

Cal incorporar una memòria energètica al pla d'estructura.

Pàg. 284

Estimular la implementació en les urbanitzacions de sistemes d'autogeneració d'energia que, a més a més, podrien reportar-los ingressos (fruit de la venda d'electricitat, si és que es permet en un futur) per sufragar altres necessitats.

Pàg. 504

Una característica essencial dels espais oberts és la seva capacitat generadora d'uns Serveis Ecosistèmics irrenunciables dins del nostre patró de vida (biodiversitat, estabilitat ecològica, cicles d'energia i matèria, processos successional, captació de carboni, connectivitat ecològica, proveïment de recursos orgànics, diversitat i qualitat de paisatges, etc.).

Pàg. 530

Obrir els projectes d'implantacions energètiques a la participació de les comunitats locals, per tal d'assegurar un impacte econòmic satisfactori per a les àrees rurals.

Pàg. 552, amb una especificitat notòria relativa al:

Diàleg Dia 9. Energia, territori i urbanisme (09.04.2015)

La diada fou organitzada des dels membres del Congrés d'Energia de Catalunya a través de Joaquim Corominas. En la primera intervenció es presentaren les conclusions i els estudis del Congrés esmentat. Es va observar que l'acompliment dels objectius 20/20/20 suposaria un equivalent a dedicar ... (extrem que la nova proposta de de Directiva europea ja amplia substancialment per al 2030). En la segona ponència, de l'alcalde de l'Ordinació Maria Crehuet (que era la Presidenta de l'Associació de Micropobles de Catalunya), es feu molt evident la importància de la producció d'energia a nivell local. Cal mirar el territori no sols com a consumidor sinó també com a espai productor d'energia. En la tercera ponència es presentà, a càrrec de Joan Escuer, la dimensió geològica i geotèrmica de l'energia...

Pàg. 564

Col·legi d'Enginyers de Camins, Canals i Ports, quan diu: Hi ha **aspectes oblidats**:

-Hem trobat a faltar un tracte diferencial com el que s'ha fet a la qüestió agrícola. Per exemple un replanteig del sector energètic.

Pàg. 582

Punt 9. Reservar espais en els plans territorials i urbanístics apropiats per a les instal·lacions energètiques necessàries a nivell general i per a la producció, distribució i autoconsum en espais propis de les comunitats locals.

Pàg. 590

9. Necessitat d'una planificació dels espais oberts 2.0, és a dir, proactiva, projectual i estratègica. La planificació dels espais oberts ha de deixar de ser residual, descriptiva i conjuntural. Cal dissenyar les infraestructures verdes proactivament, atenent al valor, posició en el sí del model territorial, funcionalitat i serveis ecosistèmics que presten. Convé incorporar o enfortir objectius estratègics com la sobirania alimentària, **la independència energètica**, el recurs aigua o el paisatge. Cal definir i identificar els serveis ecosistèmics. Cal superar tòpics com la prevalença del sòl forestal i en pendent sobre l'agrícola i planer quant a la protecció urbanística.

Però cal observar que ni tant sols en aquestes 10 cites s'aborda positivament i amb claredat **l'ocupació extensiva de sòl per a captació d'energia renovable**.

Val a dir que no es pot pas criticar aquest procés participatiu. Hi participaren organitzadament més de 20 entitats (institucions públiques, associacions de professionals, col·legis professionals, etc.), gairebé 300 persones amb uns perfils de participants ben variats:

... la proporció entre homes i dones va ser una mica desigual, amb una majoria d'homes, un 63% davant un 35% de dones (un 2% de les persones no van indicar el sexe). La mitjana d'edat del conjunt va ser de 46 anys, sent la majoria, un 92% nascuts a Catalunya. La totalitat dels assistents comptava amb estudis superiors, un 85% eren llicenciats o doctorats i la resta diplomats. La majoria dels assistents es trobava treballant (95%) en el moment dels debats, amb una proporció del 74% que ho fan per compte d'altri davant un 26% per compte propi. El sector amb més representants va ser l'administració pública (64%), però també van assistir persones procedents dels sectors de la construcció, l'agricultura, l'energia, la consultoria en urbanisme i ordenació del territori, l'arquitectura, la consultoria ambiental, el dret urbanístic i serveis jurídics, entitats financeres, el sector immobiliari, col·legis professionals, la universitat, l'hostaleria i el turisme i l'educació i el lleure.

Com hem dit anteriorment, al nostre entendre la principal raó d'aquest **greu oblit** rau en que **estem davant d'un gran canvi de paradigma (de marc mental)** que encara està molt poc incorporat en les preocupacions de la nostra societat civil. El què sí que cal és reflexionar respectivament sobre els canvis que se'ns acosten en termes de canvi de model energètic.